

Asia: VN/3920/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen laadun edellytyksistä (1 §)

Koulutusten laatua tulee seurata siten, että vain yliopiston erikoisalakohtaisesti hyväksymät koulutukset lasketaan täydennyskoulutukseksi.

Koulutussuunnitelma tulisi olla jokaisella lääkäriellä yksilöllinen, omaan työnkuvaan sekä tarpeisiin perustuva riippumatta uran vaiheesta ja työnantajasta. Kliinistä työtä tekevien lääkärien tulee pitää huolta täydennyskouluksensa tarpeiden arvioinnista ja toteutumisesta yhdessä työnantajan kanssa koulutussuunnitelmien avulla. Koulutussuunnitelma kuten täydennyskoulutuksen toteutuminen raportoimalla siitä tulee tehdä velvoittavaksi.

Erytystä huomiota tulee kaikilla erikoisaloilla kiinnittää farmakologiseen täydennyskoulutukseen. Sen tulee olla taloudellisesti riippumatonta, kattavaa ja etenkin uusien lääkkeiden kohdalla objektiivista. Uusien lääkkeiden farmakologinen tietämys on tarpeen kaikille lääkäreille ja erityisesti yleislääkäreille.

Pelkkä koulutusten määrä ei takaa laatua. Siksi koulutusten sisällöllä täytyy olla kriteerit ja yliopisto tekee tätä arviointia jo nyt tutkintoihin sisältyvän koulutuksen osalta. Yliopistolle tulee taata riittävät resurssit toimia täydennyskoulutusten laadun arvioijana.

2. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen määrästä (2 §)

Suomen Lääkäriliiton suositus kymmenestä työpaikan ulkopuolisesta ammatillisesta jatkokoulutuspäivästä lääkäreille vuodessa on määrällisesti hyvä pohja riittävälle ammattitaidolle. Sen tulisi olla minimimäärä täydennyskoulutusta vuodessa. Mielestämme tähän määrään ei tulisi laskea esimerkiksi tietojärjestelmien käytön koulutusta, työnteen kannalta on toki välttämätöntä niihin osallistua, mutta ne eivät saisi vähentää ammatillisen täydennyskoulutuksen määrää.

Yleislääketiede on laaja erikoisala ja vaatii monen eri erikoisalan osaamista sekä laaja-alaisesti lääketieteen kehityksen seuraamista. Siksi Suomen Yleislääkärit GPF ry suosittaa ammatillisista täydennyskoulutuksen minimiksi yleislääkäreille kahtatoista päivää vuodessa.

Yleislääkärinä toimivien ammatinharjoittajien tulisi myös osallistua yleislääketieteen täydennyskoulutukseen vähintään kaksitoista päivää vuodessa riippumatta heidän erikoisalastaan. Yksityisellähän minkä tahansa alan erikoislääkäri tai erikostumaton lääkäri voi harjoittaa ammattiaan yleislääkärinä.

3. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen arvioinnista ja seurannasta (3 §)

Täydennyskoulutuksien laatua sekä niihin osallistumista tulisi seurata valvovan viranomaisen toimesta. Tämänhetkinen tilanne osoittaa sen, etteivät suositukset toteudu työnantajan niitä seurattessa. Omavalvonta ei tässä riitä. Raportointi voidaan toteuttaa joko työnantajan tai työntekijän toimesta, mutta toteutumisen valvonta tulee toteuttaa eri toimijan kautta.

Tähän tarvitaan apua valvovalta viranomaiselta.

4. Lausunnonantajan näkemykset asetuksen voimaantulosta (4 §)

Koska täydennyskoulutusvelvoitteen tulee koskea koko lääkärikuntaa työnantajasta ja erikoisalasta tai uran vaiheesta riippumatta, eikä sen kattavaa valvontaa tällä hetkellä tehdä viranomaisen toimesta, tulisi muutos tehdä asteittain velvoittavaksi. Valvova viranomainen tarvitsee aikaa raportoinnin ja valvonnan suunnitteluun. Julkinen työnantaja todennäköisesti pystyy vastaamaan näihin tarpeisiin nopeammin, mutta vuokratyövoimayritysten ja yksityisten ammatinharjoittajien osalta olisi varmaan tarpeen siirtää voimaan tulon ajankohtaa myöhemmäksi.

Hyvää asiaa ei kannata pilata kiireellä.

Yleislääketieteen ala on suuri ja koulutuksen tarve velvoittavana kasvaisi näiden ehdotusten toteutuessa. Yliopistojen rooli sekä kouluttajana että koulutuksen laadun arvioijana on keskeisen tärkeä, jolloin olisi keskeistä pitää huolta siitä, että yliopistojen tarvitsemien opetusresurssien kasvu huomioidaan. Koulutusten laatu ei saa kärsiä liian suurista osallistujamääristä. Olisi välttämätöntä taata myös yliopistoille riittävät resurssit tuottaa tarvittava määrä eri erikoisalojen ammatillista jatkokoulutusta.

5. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

Vaikutusten arviointia tulee kehittää.

Työnantajalla tulee olla täydennyskoulutuksen suunnittelu-, järjestämis- ja raportointivastuu valvovalle viranomaiselle, joka vastaisi tavoitteissa pysymistä ja täydennyskoulutukseen osallistumiseen toteutumisesta.

Koulutusten laadusta voisi vastata yliopisto.

Tämän kokonaisuuden valvontavastuu tulisi olla valvovalla viranomaisella esimerkiksi stm:llä. Tällä hetkellä omavalvonta ja suositukset näyttävät olevan riittämättömiä keinoja sille, että lääkärikunnan täydennyskoulutus pysyisi edes vähimmäisvaatimusten tasolla laadullisesti ja määrällisesti.

Vaikutukset olisivat positiivisia, jos asetuksella pidettäisiin huolta kaikkien lääkärin jatkuvasta, riittävästä ja laadukkaasta täydennyskoulutuksesta. Suomen Yleislääkärit GPF ry näkee, että riittävä ja laadukas täydennyskoulutus lisää myös työn pito- ja vetovoimaa ja kompetenssin tunnetta työssä, joka lisää työhyvinvointia.

Täydennyskoulutukseen osallistumisen tulisi olla jokaiselle kliiniseen työhön osallistuvalla lääkärillä velvoittavaa ja yleislääkärinä toimiville muiden erikoisalojen lääkäreille velvoittavaa myös yleislääketieteen osalta.

Työnantajasta riippumatta tämän tulisi koskea jokaista lääkäriammattia harjoittavaa kollegaa vähintään kymmen päivää vuodessa ja yleislääketieteen osalta kaksitoista.

Suomen Yleislääkärit GPF ry toivoo ehdottamiensa muutosten toteutumista ja uskoo siihen, että niiden toteutuminen sopivan siirtymäajan jälkeen nostaisi hoidon laatua ja takaisi kaikkien lääkärin ammattitaidon kehittymisen koko työuran ajan.

6. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Tällaisenaan ehdotettu asetusta ei tuo merkittävää muutosta terveydenhuollon ammatillisen jatkokoulutuksen nykyisiin käytäntöihin nyt tai tulevaisuudessa, jolloin koko asetusta muutoksen tarve voidaan kyseenalaistaa.

Jaana Puhakka Joonas Joensuu

Puheenjohtaja Terveyspoliittisen ryhmän puheenjohtaja

Joensuu Joonas
Suomen Yleislääkärit GPF ry